

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 11-12-2018
Enhed: JURA
Sagsbeh.: DEPANBK
Sagsnr.: 1809538
Dok. nr.: 759720

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 13. november 2018 stillet følgende spørgsmål nr. 140 (Alm. del) til sundhedsministeren, som hermed besvares.

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Liselott Blixt (O).

Spørgsmål nr. 140:

”Ministeren bedes oplyse, om en pårørendes mulighed for aktindsigt i en nærtstående omsorgsjournal skal behandles efter sundhedsloven, serviceloven eller en anden lov? Der henvises til artiklen ”Ung kvinde savner svar efter farmors død”, SN.dk den 12. nov. 2018. <https://sn.dk/Naestved/Ung-kvinde-savner-svar-efter-farmors-doed/artikel/788815>”

Svar:

Sundheds- og Ældreministeriet har til brug for besvarelsen anmodet KL om at oplyse, hvilke typer af oplysninger en kommunal omsorgsjournal indeholder, herunder om en omsorgsjournal alene indeholder optegnelser vedrørende kommunens opgaver udført efter sociallovgivningen, eller om omsorgsjournalen ligeledes indeholder optegnelser om de opgaver, som kommunen udfører efter sundhedslovgivningen, herunder f.eks. sygeplejefaglige optegnelser.

KL har i den anledning oplyst følgende:

”I de kommunale elektroniske omsorgsjournaler (EOJ-systemer) dokumenteres som minimum oplysninger om følgende områder: Visitation, hjemmepleje, sygepleje, træning, sundhedsfremme og forebyggelse, hjælpemidler og forebyggende hjemmebesøg.

De kommunale elektroniske omsorgsjournaler indeholder således både oplysninger vedrørende kommunens opgaver udført efter serviceloven, og oplysninger vedrørende kommunens opgaver udført efter sundhedsloven, herunder de sygeplejefaglige optegnelser.”

Det kan i forlængelse heraf oplyses, at sundhedslovens regler om aktindsigt gælder inden for sundhedsområdet. Sundhedslovens regler om aktindsigt gælder således for patientjournaler mv., der udarbejdes af sundhedspersoner, og som føres på offentlige eller private sygehuse, klinikker, ambulatorier, i privat praksis eller i forbindelse med behandling i private hjem samt på andre offentlige eller private institutioner m.v., hvor der som led i sundhedsmæssig virksomhed foretages behandling af patienter. Sundhedslovens regler om aktindsigt gælder også for sygeplejefaglige optegnelser.

Adgangen til at få aktindsigt i sager om hjælp efter serviceloven er ikke reguleret af reglerne i sundhedsloven. Der er ikke på det sociale område en særskilt regulering af adgangen til aktindsigt. Spørgsmålet om aktindsigt behandles derfor efter de generelle regler om aktindsigt i offentlighedsloven, som gælder for enhver, og forvaltningsloven, som gælder for parter i sager, hvori der træffes en afgørelse

En patient har mulighed for at få aktindsigt efter sundhedslovens regler i den del af en kommunal omsorgsjournal, der indeholder sygeplejefaglige optegnelser, jf. sundhedslovens § 37, 1. pkt., hvoraf det fremgår, at den, om hvis helbredsforhold der er udarbejdet patientjournaler m.v., på anmodning, har ret til aktindsigt heri.

Retten til aktindsigt efter sundhedsloven er en personlig ret for en patient. Er en patient afgået ved døden, har de nærmeste pårørende som udgangspunkt ikke ret til aktindsigt i den pågældendes omsorgsjournal.

En afdød patients nærmeste pårørende har dog ret til at få videregivet oplysninger fra sygeplejefaglige optegnelser om afdødes sygdomsforløb, dødsårsag og døds måde, hvis det ikke må antages at stride mod den afdøde patients ønske og hensynet til afdøde eller andre private interesser ikke taler afgørende herimod, jf. sundhedslovens § 45, stk. 1, 1. pkt.

Bestemmelsen tager sigte på den situation, hvor afdødes nærmeste pårørende ønsker oplysninger om årsagen til dødens indtræden m.v. Dette vil typisk ske ved, at de nærmeste pårørende f.eks. henvender sig til det sygehus, hvor vedkommende var indlagt og efterfølgende afgik ved døden. Men bestemmelsen omfatter også tilfælde, hvor patienten er afgået ved døden på et plejehjem.

Oplysninger om afdødes sygdomsforløb efter lovens § 45, 1. pkt., omfatter kun sygdomsforløbet umiddelbart op til dødens indtræden, herunder i almindelighed kun det sygdomsforløb, som vedrører den sygdom, der var årsagen til dødens indtræden. Det beror på en konkret vurdering, hvilke oplysninger om afdødes sygdomsforløb, den nærmeste pårørende kan få oplysning om, og hvor langt tilbage i tid. Hvis dødsårsagen er usikker, kan der efter omstændighederne gives flere oplysninger om sygdomsforløbet.

Oplysningerne må kun videregives efter § 45, 1. pkt., hvis det må antages, at det ikke ville stride mod afdødes ønske, og hvis hensynet til afdøde eller andre private interesser ikke taler afgørende herimod. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis journalen indeholder oplysninger om afdøde eller forholdet mellem den afdøde og de pårørende, som det konkret må antages, at den afdøde ikke ville have ønsket, de pårørende blev bekendt med. Har afdøde udtrykkeligt fremsat ønske om, at de pårørende ikke må få videregivet oplysningerne, vil oplysningerne som udgangspunkt heller ikke kunne videregives.

I særlige tilfælde kan der dog videregives oplysninger om sygdomsforløb, dødsårsag og døds måde, selvom afdøde udtrykkeligt har modsat sig dette, ligesom der kan videregives andre oplysninger til afdødes nærmeste pårørende, end oplysninger om sygdomsforløb, dødsårsag og døds måde. Det forudsætter, at betingelserne i den såkaldte værdispringsregel i sundhedslovens § 43, stk. 2, nr. 2, er opfyldt, jf. sundhedslovens § 45, 2. pkt.

Det er en betingelse for videregivelse efter denne værdispringsregel, at videregivelsen er nødvendig til berettiget varetagelse af en åbenbar almen interesse eller af væsentlige hensyn til patienten, sundhedspersonen eller andre, jf. lovens § 43, stk. 2, nr. 2. Hvorvidt betingelserne herfor er opfyldt, vil bero på et konkret skøn, hvorved der tages stilling til, om den pårørendes interesse i at få oplysningerne klart overstiger den afdødes krav på fortrolighed.

Lovens § 45, 2. pkt., indebærer ikke en ret for den pårørende til at få de ønskede oplysninger, men en mulighed for, at oplysningerne *kan* udleveres, uden at der herved sker en tilsidesættelse af tavshedspligten.

Den pårørendes interesse i at få helbredsoplysninger om den afdøde vil bl.a. efter omstændighederne kunne overstige den afdødes krav på fortrolighed, hvis den pårørende har mistanke om, at den afdøde blev udsat for fejlbehandling, og den pårørende i øvrigt er klageberettiget i forhold til Styrelsen for Patientsikkerhed, for så vidt angår behandlingen.

For så vidt angår muligheden for pårørende for at få aktindsigt efter offentlighedslovens regler bemærkes det, at enhver kan søge aktindsigt efter offentlighedslovens regler. Hvis en pårørende til et familiemedlem, der er afgået ved døden, anmoder en kommune om aktindsigt i den afdødes omsorgsjournal, vil kommunen således være forpligtet til at behandle anmodningen om aktindsigt.

Med venlig hilsen

Ellen Trane Nørby / Annette Baun Knudsen